

ורכז מאמרים

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

370

פרשת תרומה

תשפ"א

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

הפורש פפיו למעלה - יודע למי מברכים

"והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה" (כה ב)

אמרו חכמים (ברכות מח א): "קטן הידע למי מברכין - מזמנין עליו", כלומר: נתן לצרפו כשלישי לזמון בברכת המזון. כדגמה ל"קטן הידע למי מברכין" הביאה הגמרא את אביי ורבא, שבקטנותם נשאלו על ידי האמורא רבה: "למי מברכים?" וענו שניהם: "לקדוש ברוך הוא", תוף שהם מחוים באצבעם כלפי מעלה. בתגובה אמר רבה: "מבטח אני כי שניהם יגדלו לתלמידי חכמים".

הבית ישראל מגור מצא רמז למעשה זה מן הכתוב שלפנינו:

הכרובים שהיו קבועים על ארון העדות שבו היו נתונים לוחות הברית, היו בעלי פרצוף של תינוק ודיהם היו פרושות למעלה (ספ"ה ב). מכאן שתינוק הפורש ידי למעלה -

שיודע למי מברכים - יזכה לגדל ולהתעלות בתורה.

בית ישראל תשי"ט

צפוי השלח בברכת זהב

"ועשית שלחן עצי שטים... וצפית אתו זהב טהור" (כה כג-כד)

דרש רבנו בחיי:

רמז לנו הכתוב כי את השלחן שעליו אנו אוכלים בכל יום ויום יש לצפות בצדק, כלומר: בברכת המזון שתבת 'זהב' רומזת לשלוח ברכותיה הראשונות שחייבן מן התורה - ברכת 'הזן', ברכת 'הארץ' וברכת 'בונה ירושלים'.

רבי משה מאט תלמיד המהרש"ל הוסיף ודרש, כי יש רמז נוסף במלה 'זהב' לברכת המזון: 'זהב' בגימטריה ארבע עשרה - שהוא מספר הפעמים שאנו מברכים בברכת המזון במשך שבועת ימי השבוע, בכל יום בקור וערב.

ההקפדה על ברכת המזון מביאה שפע עצום של ברכה לאדם. וכפי שכתב בעל ספר החנוכה (מצוה תל): "שכל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצוין לו בכבוד כל ימיו".

רמז לדבר הביא רבי משה מאט מן הכתוב שלפנינו: "וצפית אתו - זהב", אם רצונך לצפות את רכושך

תרומת אמן לבני המקדש

"ויקחו לי תרומה" (כה ב)

"לי - לשמי" (רש"י).

בספר 'דרך משה' (יום יא) מביא מעשה על אודות חסיד אחד שבקש לדעת מפני מה הגלות מתארכת, ולאחר שהתענה על כך ענו לו מן השמים: "איך תבוא הגאולה והעולם אינם משגיחים לענות אמן על הברכות שבהן מבקשים על הגאולה - 'המחזיר שכינתו לציון' והפורש סכת שלום..."

ויש לומר שבדברי רש"י שלפנינו נרמז ענין זה: מה התרומה שיכולים לתת לבגית המשכן? "לשמי" להקפיד על עגית 'אמן' בברכות הגאולה, שהיא הזכרת שם הו"ה בשלמות, הן כפי שהוא נכתב והן כפי שהוא נקרא [א-דני].

מכתם לדוד [לרד"י קריסטל] ח"א עמ' שג

ולשומרו, כדרך שהצפוי שומר על החפץ המצפה, הקפד על ברכת המזון שאלה רומזת המלה 'זהב'.

רבנו בחיי: 'משה משה' סי' תקנא

תפלה על עשירות - פנים בפנים

"ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד" (כה ל)

כלל חשוב בתפלה למד רבי שלמה קלוגר:

כאשר מבקש האדם מהקדוש ברוך הוא שיתן לו פרנסה כפי הנצרך לו לקיים חייו - לחם לאכל ובגד ללבוש, אזי יכול הוא לכוון בתפלתו לטובת עצמו. אולם כאשר הוא מבקש עשירות רבה - חובה עליו לכוון שמבקש זאת כדי להרבות בממונו כבוד שמים.

זהו שאמר הכתוב: "ונתת על השלחן" - כשאמרת מתפלל על עשירות [השלחן רומז לעשירות, כמבאר בגמרא (ב"ב כה ב): שהמבקש להתעשר יכוון פניו לצד צפון שבו ממקם השלחן] צריכה תפלתך להיות כדגמת: "לחם פנים", לחם הפנים כנה כך על שם פניו [דפנותיו] המקנות זו כנגד זו (רש"י לעיל פס' כט), ואף תפלתך צריכה להיות זו כנגד זו. הינו, כשם שהקדוש ברוך הוא מיטיב אתך, לא לכבודו,

אלא מתוך שהוא חפץ בטובתך, אף אתה צריך לבקש לא למען טובתך אלא למען הרבות כבוד שמים.

חזקת התורה עמ' שסה

'ברכה מרבה בבית הזה' - בזכות 'שלחן זה'

"ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד" (כה ל)

דרש רבי פינחס שטיינר רבה של איללוק:

בסוף ברכת המזון אנו מבקשים: "הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו". ויש לפרש כי תבות 'בבית הזה' רומזות לשנים עשר שבטי ישראל; 'בית' - הוא בית ישראל, וזה בגימטריה "ב השבטים". בקשת "ועל שלחן זה שאכלנו עליו" רומזת לשלחן לחם הפנים שעליו נאמר (יחזקאל מא כב): "זה השלחן אשר לפני ה'", ועליו היו מונחות "ב חלות כמגן זה".

כיון שמהשלחן השפעה הברכה לפרנסת העולם כולו, ככתוב (תהלים כ א): "ומציון יסעדה", נמצא שב'הרחמן' זה אנו מתפללים לפני ה' שייבנה את בית המקדש במהרה וישיב את העבודה לירושלים, ועל ידי כך לעולם לא תחסר ברכה מישראל.

ב'רית' שלום תולדות

עצה מעשית להנצל מהיצר

"ואת המשכון תעשה עשר יריעת שש משור" (כו א)

בהקדמתו לספר החנוכה מנה המחקר שש מצוות התלויות בלב שיכול כל אדם לקיים בכל רגע ורגע מחייו, ולפיכך אין צורך למתן שחר, ואלו הן: א. אמונת ה' ב. שלא להאמין בעבודה זרה ג. יחוד ה' ד. אהבת ה' ה. יראת ה' ו. שלא לתור אחר מחשבת הלב וראית העינים.

הוסיף ואמר רבי משה גרינוולד רבה של חוסט:

המקפיד לתת דעתו בכל עת על שש מצוות אלו, זוכה לשלט על יצרו ועל טהר מחשבותיו. רמז לדבר נוכל ללמד מכתוב זה: "שש משור" - באמצעות קיום שש מצוות אלו, 'מש' היצר הרע המכנה 'זר' מן האדם. ולפי שהפנים היו צריכים לשמר על טהר מחשבתם בעבודת המקדש, הזכר רמז זה בבגדי כהנה.

ערוגת הבשם

"קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הגוים עליהם ולא יעבור" (אסתר ט כז)

ביום שלישי הבעל"ט יחול יומא דהלולא של אחד המיחד שבין פוסקי הדורות מרן החיד"א זי"ע, שהעיד בספרו 'ברכי יוסף' (אורח סי' תרעז) על התפוצה הרחבה שהיתה בימיו למנהג אמירת ברכות השחר באזני מי שיענה אחריהן אמן, ואלו דבריו:

"כתב מרן ב'בית יוסף': יש נוהגין שאחר שברך אחד ברכות השחר וענו אחריו אמן, חוזר אחד מהעונים אמן ומברך ועונים אחריו אמן, וכסדר הזה עושים כל אותם שענו אמן... וכידוע נתפשט המנהג בברכים ועירות גדולות כדברי מרן".

ברכות השחר: בקול בכוונה בחבורתא.

